

Asia: VN/7206/2020

HE terveydenhuoltolain ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta; Valmiutta ja häiriötilanteiden hoitamista koskevat säädökset

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnon antajan organisaatio

Kunta tai kuntayhtymä

Muita kommentteja

Porin perusturva katsoo, että lakiehdotus on tarpeellinen. Nykytilanteessa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden häiriötön jatkuminen ja riittävyys häiriötilanteissakin tulee turvata parhaalla mahdollisella tavalla. Erityisen tärkeänä Porin perusturva pitää eri viranomaistahojen ja yksityisen sektorin toimijoiden toiminnan toimivaltarajoja ylittävän toiminnan koordinoitua poikkeustilanteissa. Porin perusturva kannattaa hallituksen esityksen mukaista tavoitetta kattavan yhteistyömallin luomista sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisen valmiussuunnittelun luomiseksi ja yhteen sovittamiseksi. Nykyisen poikkeustilanteen osalta tarvitaan säätelyä myös ulkoistettujen palveluiden osalta siten, että yksityiset palveluntuottajat veloitetaan varautumaan poikkeusolosuhteisiin ja osittamaan resurssinsa ensisijaisesti käytettäväksi julkisen sektorin palveluiden turvaamiseksi. Tältä osin myös sopimuskäytäntöjä tulisi ohjeistaa siten, että yleisten sopimustehtöjen force majeure –lausekkeiden sisältöä ja soveltamisohjeita päivitetään.

Taloudellisesta näkökulmasta katsottuna poikkeustilanteisiin varautuminen edellyttää resursseja mm materiaalihankintojen osalta. Mikäli hallituksen esityksessä asetetaan taloudellisia vastuita kunnille tai sairaanhoitopiireille, on valtion myös varauduttava ottamaan tämä huomioon ja korvaamaan tästä aiheutuvat lisäkustannukset kunnille. Esitystä valmisteltaessa on huomioitava se, että sairaanhoitopiirien vastattavaksi tulevista kustannuksista vastaavat viimekädessä kunnat. Kunnille on korvattava sekä suoraan kuntaan kohdistuvat lisäkustannukset että sairaanhoitopiirien kautta tulevat välilliset kustannukset.

Näkemyksenne ehdotetuista sosiaalihuoltolain muutoksista

Porin perusturva katsoo, että terveydenhuollon ja sosiaalihuollon valmiussuunnittelun koordinointi tulee lainsäädännöllisesti keskittää yhdelle toimivaltaiselle viranomaiselle nykyisen sirpaloituneen mallin sijasta. Koska perusterveydenhuollon ja erityisesti sosiaalihuollon palveluista vastaavat pääsääntöisesti kuitenkin kunnat ja kuntien järjestämisvastuulla olevat perusterveyden- ja sosiaalihuollon yksiköt, on koordinoitussa ja keskitetyssä valmiussuunnittelussa ja sen järjestämisessä oltava riittävä asiantuntemus kunnilla ja erityisesti kuntien sosiaalipalveluissa. Peruskunnan järjestämään sosiaalipalveluihin kohdistuu poikkeustilanteissa ensisijainen kuntalaisten palveluiden ja huoltotarpeen turvaamisvaatimukset. Sekä terveydenhuoltolaki että sosiaalihuoltolaki velvoittavat kunnan järjestämään yksilön ja yhteisön psykososiaalisen tuen yhteensovittamisen äkillisissä järkyttävissä tilanteissa. Perusturva katsoo perustelluksi, että myös sosiaalihuoltolakiin lisätään velvoite alueelliseen varautumiseen ja että tässä työssä painotetaan kuntien sosiaalihuollon asiantuntemusta.

Näkemyksenne ehdotetusta terveydenhuoltolain muutoksista

Porin perusturva katsoo, että normaaliolosuhteissa noudatettavassa perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon johtamiseen tulee sisältyä poikkeusolojen riskienhallintasuunnitelma, jossa huomioidaan laajasti toimintaympäristöön liittyvien mahdollisten uhkien toteutuminen ja kuinka näihin tunnistettuihin poikkeusolosuhteisiin voidaan parhaalla mahdollisella tavalla varautua. Porin perusturva katsoo, että riskienhallintasuunnitelmien tulee kattaa mm infrastruktuurin (esim vesihuolto, liikenne), ympäristökriisit (luonnonkatastrofit, tulvat, saastuminen, poikkeuksellisest sääolosuhteet), informaatioteknologiaan liittyvät uhat sekä sosiaalisen ja yhteiskunnallisen järjestyksen järkkymisen.

Perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluita järjestetään kolmannen sektorin toimijoiden tuottamina palveluina. Erityisesti poikkeustilanteissa kolmannen sektorin toimijoiden osallisuus valmistelussa ja täytäntöönpanossa on huomioitava.

Porin perusturva katsoo, että on perusteltua säätää alueellinen tiedonkeruu yliopistollisten sairaanhoitopiirien vastuulle. Samalla on kuitenkin varmistettava, että myös muut kuin sairaanhoitopiirien vastuulle kuuluvat valmiuden kannalta merkittävät toimet otetaan riittävällä tavalla huomioon valmiussuunnittelussa. Näin esimerkiksi kuntien vastuulla olevat sosiaalihuollon tehtävät. Poikkeusolosuhteiden toimintavalmiuden varmistaminen tulee olla osa julkisen sektorin johtamisjärjestelmää. Valmiussuunnittelun toimivuutta ja ajantasaisuutta tulee lisäksi normaaliolosuhteissa valvoa.

Ehdotus tukee omalta osaltaan hallituksen suunnittelemaa sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudistusta eli ns maakuntaudistusta.

Junikka Anu
Porin kaupunki perusturva